

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 31. juuli 2018
(OR. en)

11510/18

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0214 (NLE)

PI 106

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	27. juuli 2018
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2018) 350 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS Euroopa Liidu ühinemise kohta päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2018) 350 final.

Lisatud: COM(2018) 350 final

Brüssel, 27.7.2018
COM(2018) 350 final

2018/0214 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**Euroopa Liidu ühinemise kohta päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva
Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

1958. aasta Lissaboni kokkulepe on päritolunimetuste kaitset ja nende rahvusvahelist registreerimist käsitlev kokkulepe, mida haldab Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioon (WIPO) ja mis on avatud tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooni osalistele. Selle kokkuleppeosalised on kohustatud kaitsma oma territooriumil teiste kokkuleppeosaliste toodete päritolunimetusi, mida tunnustatakse ja kaitstakse päritolunimetustena päritoluriigis ning mis on registreeritud WIPO rahvusvahelises büroos, välja arvatud juhul, kui kokkuleppeosalised teatavad ühe aasta jooksul registreeringu taotluse esitamisest, et nad ei saa kaitset tagada.

Lissaboni kokkuleppe osaliste hulgas on seitse ELi liikmesriiki: Bulgaaria (alates 1975), Tšehhi Vabariik (alates 1993), Slovakkia (alates 1993), Prantsusmaa (alates 1966), Ungari (alates 1967), Itaalia (alates 1968) ja Portugal (alates 1966). Liidu kolm liikmesriiki (Kreeka, Rumeenia ja Hispaania) on kokkuleppele alla kirjutanud, kuid ei ole seda ratifitseerinud. Liit ise ei ole kokkuleppeosaline, kuna Lissaboni kokkuleppega on nähtud ette üksnes riikide liikmesus.

Lissaboni kokkulepe vaadati läbi aastatel 2009–2015, et i) täiustada selle praegust raamistikku, ii) lisada sätteid, millega täpsustatakse, et Lissaboni süsteemi kohaldatakse ka geograafiliste tähiste suhtes ning iii) lisada ühinemise võimalus valitsustevahelistele organisatsioonidele, nt EL.

7. mail 2015 võttis nõukogu vastu otsuse, millega lubatakse komisjonil osaleda diplomaatilisel konverentsil, mis peeti Genfis 11.–21. mail 2015 ja mille raames võeti 20. mail 2015 vastu päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsioon (edaspidi „Genfi redaktsioon“). Võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu 25. oktoobri 2017. aasta otsust C-389/15, asendati käesolev otsus nõukogu 5. märtsi 2018. aasta otsusega (EL) 2018/416, millega antakse luba alustada läbirääkimisi päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva muudetud Lissaboni kokkuleppe üle.

Genfi redaktsiooniga laiendatakse Lissaboni süsteemi kohaldamisala päritolunimetustelt kõigile geograafilistele tähistele. See on vastavuses WTO TRIPS-lepinguga ja põllumajandustoodete geograafiliste tähiste kaitset käsitlevate asjaomaste liidu õigusaktidega ning selle kohaselt võivad rahvusvahelised organisatsioonid (nt EL) saada kokkuleppeosalisteks.

Läbivaadatud kokkuleppes rõhutatakse tingimusi ja menetlusi, mille alusel võivad kokkuleppeosalised taotleda registreeritud päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitset, võimaldades samas asjakohaseid kaitsemeetmeid ning üleminekuperioode teatavate üksuste jaoks.

Taotluste ja rahvusvahelise registreeringuga seotud menetluste puhul võivad kokkuleppeosalised nõuda kavatsuste deklaratsiooni kasutamist, kui see on vajalik nende siseriikliku õiguse kohaseks kaitseks (Genfi redaktsiooni artikli 5 lõige 5 ning Lissaboni kokkuleppe ja selle Genfi redaktsiooni kohaste eeskirjade (edaspidi „ühiseeskirjad“) eeskirja 5 punkt 4). Mis puutub toote omaduste ja selle geograafilise päritolu vahelist seost käsitlevasse teabesse, mis on vana Lissaboni kokkuleppe kohaselt valikuline, siis nüüd päritolunimetust või geograafilist tähist kokkuleppeosalise territooriumil ei kaitsta, kui see nõue on seal kohustuslik ja

taotluses ei ole seda nõutud. Taotluses tuleb taotleja parima teadmise kohaselt märkida, et kaitset ei ole päritolunimetuse või geograafilise tähise teatavate elementide eest antud (eeskirja 5 punkt 5).

Registreerimislõive on suurendatud 500 Šveitsi frangilt 1 000 Šveitsi frangile ning tulevikus on lubatud suuremat paindlikkust, et liikmesriigid saaksid nõuetekohaselt eelarvesse sissemakseid teha. Geograafilise tähise üleviimise eest vanast süsteemist uude tuleb maksta üleminekulõivu suuruses 500 Šveitsi franki. Kokkuleppeosaliselt võib nõuda üksiklõivu rahvusvahelise registreeringu sisulise läbivaatamisega seotud kulude eest.

Artiklis 9 on kehtestatud igale kokkuleppeosalisele kohustus kaitsta registreeritud päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid oma territooriumil õigussüsteemi ja tavade piires, kuid kooskõlas käesoleva redaktsiooniga, eeldusel et kaitsest ei keelduta, et seda ei tunnista kehtetuks ega tühista, kui selline kaitse jõustub tema territooriumil.

Artiklis 11 on sätestatud kaitse sisu. Artikli 11 lõike 1 punkti a kohaselt peab iga kokkuleppeosaline nägema ette õiguslikud vahendid, et takistada päritolunimetuse või geograafilise tähise kasutamist sama liiki, kuid teistsuguse päritoluga toodete puhul ja seoses teistsugust liiki toodete või teenustega, kui selline kasutamine tooks välja kõnealuste toodete või teenuste ja kasutajate vahelise seose või viitaks sellele ning kahjustaks tõenäoliselt nende huve või kahjustaks või halvustaks päritolunimetuse või geograafilise tähise mainet või kasutaks seda ebaõiglaselt ära. Lisaks on artikli 11 lõike 1 punktiga b hõlmatud mis tahes muu kasutusviis, mis võib tarbijat eksitada toodete tegeliku päritolu, lähtekoha ja olemuse suhtes. Artikli 11 lõikega 2 on oluliselt laiendatud artikli 11 lõike 1 punkti a kohaldamist juhtude suhtes, mis on esitatud TRIPS-lepingu artikli 23 lõikes 1 („isegi kui kauba tegelik päritolu on märgitud või kui päritolunimetuse või geograafilise tähise on tõlgitud või sellele on lisatud väljend „stiilis“, „laadi“, „tüüpi“, „tehtud“, „imitatsioon“, „meetod“, „toodetud nagu“, „nagu“, „sarnane“ või muu samalaadne väljend“), piiramata seejuures selle kohaldamisala veinidele ja piiritusjookidele.

Artikliga 12 on tõhusalt tagatud, et kaitstud nimetused ei tohi muutuda üldnimetusteks.

Artikli 13 lõikega 1 on sõnaselgelt nähtud ette varasemate kaubamärgiõigustega päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kooseksisteerimine vastavalt WTO vaekogu järeldustele seoses vaidlusega ELi ja USA/Austraalia vahel (DS174/DS290), mille kohaselt põhineb kooseksisteerimine TRIPSi-lepingu artiklil 17. Artikliga 13 on kokkuleppeosalistel lubatud teha piiratud erand kaubamärgiõiguse alusel antavatest õigustest, nii et varasema kaubamärgi olemasolu ei anna teatavatel juhtudel selle omanikule alust takistada registreeritud päritolunimetuse või geograafilise tähise kaitsmist või kasutamist kõnealuse kokkuleppeosalise territooriumil.

Rahvusvahelise registreeringu jõustumisest keeldumise teates märgitakse ära kõik keeldumise põhjused (artikkel 15). Keeldumise tühistamine on võimalik vastavalt ühiseeskirjades (eeskiri 11) täpsustatud menetlustele. Kuigi Genfi redaktsioonis puudub selge viide läbirääkimistele, mille eesmärk on saavutada päritolunimetuse või geograafilise tähise kaitsest keeldumise tühistamine, võib läbirääkimisi pidada ka ilma kõnealuse selge viiteta.

Artikliga 17 (üleminekuperiood) on ette nähtud võimalus varasemate nimetuste kasutamise järkjärguliseks lõpetamiseks.

Registreeritud päritolunimetuse või geograafilise tähise tühistamise põhjuste küsimuses ei osutata asjaomases artiklis 19 sellistele põhjustele ning võimaldatakse kokkuleppeosalisel kooskõlas ELi õigusaktidega, kus samuti ei ole esitatud nummerdatud loetelu tühistamise põhjustest, tugineda oma riigi õigusaktidele.

Genfi redaktsioon jõustub kolm kuud pärast seda, kui viis osalist on selle ratifitseerinud (artikli 29 lõige 2).

Liidul on Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooni osas ainupädevus. See tuleneb Euroopa Liidu Kohtu 25. oktoobri 2017. aasta otsusest C-389/15 – komisjon vs. nõukogu –, milles on sedastatud, et Lissaboni kokkuleppe läbivaadatud eelnõu, st Genfi redaktsioon on peamiselt mõeldud edendama ja hõlbustama Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahelist kaubavahetust ning teiseks on sellel kaubavahetusele otsene ja vahetu mõju, mistõttu kuulub selle üle läbirääkimiste pidamine liidu ainupädevusse, mille ELi toimimise lepingu artikli 3 lõige 1 talle annab ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikes 1 nimetatud ühise kaubanduspoliitika valdkonnas.

Põllumajandustoodete osas on liit kehtestanud ühtse ja ammendava süsteemi geograafilise tähise kaitseks: veinid (1970), piiritusjoogid (1989), aromatiseeritud veinid (1991) ning muud põllumajandustooted ja toiduained (1992). Võttes arvesse liidu ainupädevust seoses põllumajandustoodete geograafiliste tähiste kaitset käsitlevate asjaomaste õigusaktidega, ei tohi liikmesriigid omada riiklikke kaitsesüsteeme ega ise kaitsta Lissaboni süsteemi kolmandatest riikidest liikmete põllumajandustoodete geograafilisi tähiseid. Kuid seni kuni liit ei ole Genfi redaktsiooni osaline, ei saa ta taotleda liidus registreeritud põllumajandustoodete geograafilistele tähistele Lissaboni süsteemi kohast kaitset ega kaitsta kolmandatest riikidest liikmete geograafilisi tähiseid kõnealuse süsteemi kohaselt.

Selleks et liit saaks nõuetekohaselt teostada oma ainupädevust seoses Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga ja täita ülesandeid põllumajandustoodete geograafiliste tähiste ulatusliku kaitsesüsteemi kontekstis, peaks EL saama kokkuleppeosaliseks.

Selleks et Euroopa Liit saaks Genfi redaktsiooni osaliseks, peab vähemalt üks liidu liikmesriikidest olema Pariisi konventsiooni osaline ja liit peab deklareerima, et on nõuetekohaselt ja kooskõlas siseriiklike menetlustega kiitnud käesoleva redaktsiooni osaliseks saamise heaks ning et vastavalt aluslepingule kohaldatakse õigusnorme, mille kohaselt võib seoses geograafiliste tähistega saada piirkondlikud kaitseõigused. Kõik liikmesriigid on Pariisi konventsiooni osalised. Seoses õigusaktidega, mille alusel antakse geograafilistele tähistele piirkondlik kaitse, on liit oma aluslepingute kohaselt kehtestanud ühtse ja ammendava süsteemi geograafilise tähise kaitseks: veinid (1970), piiritusjoogid (1989), aromatiseeritud veinid (1991) ning muud põllumajandustooted ja toiduained (1992).

Käesoleva nõukogu otsuse ettepanekuga taotleb komisjon nõukogult luba Euroopa Liidu ühinemiseks Genfi redaktsiooniga.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Põllumajandustoodete osas on EL kehtestanud ühtse ja ammendava süsteemi geograafilise tähise kaitseks: veinid (1970), piiritusjoogid (1989), aromatiseeritud veinid (1991) ning muud põllumajandustooted ja toiduained (1992). Nende süsteemide kaudu saavad neisse kuuluvate toodete kaitstud nimetused ühtse taotlusmenetluse alusel kaugeleulatuva kaitse kogu ELis. Põhisätted on praegu

kehtestatud veini puhul 17. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1308/2013, aromatiseeritud veinide puhul 26. veebruari 2014. aasta määrusega (EL) nr 251/2014, piiritusjookide puhul 15. jaanuari 2008. aasta määrusega nr 110/2008 ning põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade puhul 21. novembri 2012. aasta (EL) nr 1151/2012.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Liidu ühinemine Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga on kooskõlas ELi üldise poliitikaga toetada ja tugevdada geograafiliste tähiste kaitset kahepoolsete, piirkondlike ja mitmepoolsete lepingutega.

2. **ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS**

- **Õiguslik alus**

Võttes arvesse aluslepingu reguleerimiseset, peaks nõukogu otsus põhinema Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 207 ja artikli 218 lõikel 6.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 3 kohaselt ei kohaldata subsidiaarsuse põhimõtet valdkondades, mis kuuluvad ELi ainupädevusse.

- **Proportsionaalsus**

Kui liit ja selle liikmesriigid ei ühineks Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga, jääks sellekohane kasu saamata. Võttes arvesse liidu ainupädevust kaubanduspoliitika valdkonnas, sh seoses intellektuaalomandi kaubandusaspektidega, ei tohi ELi liikmesriigid omada riiklikke geograafiliste tähiste kaitstesüsteeme ega kaitsta ise Lissaboni süsteemi kolmandatest riikidest liikmete põllumajandustoodete geograafilisi tähiseid. Liit ise, seni kuni ta ei ole Genfi redaktsiooni osaline, ei saa taotleda liidus registreeritud põllumajandustoodete geograafilistele tähistele Lissaboni süsteemi kohast kaitset ega kaitsta kolmandatest riikidest liikmete geograafilisi tähiseid kõnealuse süsteemi kohaselt. Selleks et EL saaks nõuetekohaselt teostada oma ainupädevust seoses põllumajandustoodete geograafiliste tähistega Lissaboni süsteemis, peaks liit saama kokkuleppeosaliseks.

- **Vahendi valik**

Nõukogu otsus, milles käsitletakse liidu ühinemist Genfi redaktsiooniga, on asjakohane õiguslik vahend, võttes arvesse Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooni artiklit 28 (kõnealuse redaktsiooni osaliseks saamine).

3. **JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED**

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

ELi tegevuskava päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga ühinemisel avaldati 21. detsembril 2017, sidusrühmad said märkusi esitada kuni 18. jaanuarini 2018. Ettenähtud tähtjaks saadi kaheksa märkust. Kõik peale ühe olid algatuse suhtes üldiselt positiivsed ja toetasid ELi ühinemist Genfi redaktsiooniga. Kolmes märkuses väljendati

seisukohta, et EL peaks edendama arutelu mittepõllumajanduslike toodete geograafiliste tähiste tunnustamise ja kaitse üle. Kahes märkuses väljendati vastuseisu loetelu suhtes, kuna kõik liidu geograafilised tähised peaksid olema Genfi redaktsiooni alusel kaitstud.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Oktoobris 2012 ettevõtja AND International poolt tehtud uuringus „Value of production of agricultural products and foodstuffs, wines, aromatised wines and spirits protected by a geographical indication (GI)“ (Geograafilise tähisega kaitstud põllumajandustoodete ja toidu, veinide, aromatiseeritud veinide ja piiritusjookide toodangu väärtus)(http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/value-gi_en)

toodi välja ELi geograafiliste tähiste poliitika mitmed eelised tarbijatele (kvaliteedi tagamine), tootjatele (süsteemi avatus kõigile tootjatele, kes vastavad kvaliteedinõuetele; aus konkurents; hinnalisa; tõhus kaitse), ühiskonnale laiemalt (seos väärtuslike toodetega maapiirkondades; traditsioonide säilitamine; tootjate ja tarbijate taasühendamine) ning keskkonnale (traditsiooniliste toodete sidumine maastike ja põllumajandustootmise süsteemidega). Uuringust, milles hinnati iga ELis registreeritud 2 768 geograafilise tähise majandusandmeid EL 27 riikides aastatel 2005–2010, nähtub et keskmiselt on geograafilise tähisega toote hind on 2,23 korda suurem kui geograafilise tähiseta võrreldava toote hind. ELi geograafiliste tähiste müügiväärtus (kõigis sektorites kokku) oli 2010. aastal 54,3 miljardit eurot (5,7 % kogu ELi toiduaine- ja joogisektorist); ELi geograafilise tähise hinnanguline ekspordiväärtus on 11,5 miljardit eurot (15 % ELi toiduainete- ja joogitööstuste toodete ekspordist).

- **Mõjuhindang**

Parema õigusloome nõudeid järgides ei hõlma algatus mõjuhindangut, rakenduskava või avalikku konsultatsiooni. ELi tegevuskava päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga ühinemisel avaldati 21. detsembril 2017, sidusrühmad said märkusi esitada kuni 18. jaanuarini 2018. Laekus kaheksa märkust:

Parema õigusloome suunistes on selgitatud, et mõju hindamine tuleks teha üksnes juhul, kui see on vajalik, andes hinnangut konkreetsete juhtumite põhjal. Põhimõtteliselt ei ole mõjuhindang vajalik, kui komisjonil on vähe valikuvõimalusi või puuduvad need üldse. Nii on see käesoleval juhul, kuna Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga ühinemine on õigustatud, võttes arvesse liidu ainupädevust Genfi redaktsiooniga hõlmatud küsimustes, ning see samm oleks ka loogiline järeldus pärast Lissaboni süsteemi läbivaatamisprotsessi, milles liit osales.

ELi liikmesusel oleks palju eeliseid. See tagaks, et praegused ja tulevased geograafilised tähised, mis on registreeritud ELis, kuid ei ole seda seitsmes Lissaboni Liidu liikmeriigis, oleksid kaitstud ka Lissaboni süsteemi alusel. Põhimõtteliselt saavad ELi geograafilised tähised kiire, kõrgel tasemel ja tähtajatu kaitse kõikide Genfi redaktsiooniga ühinenud praeguste ja tulevaste osaliste territooriumil. Loodud mitmepoolne register suurendaks Euroopa geograafiliste tähiste mainet, sest Genfi redaktsiooni kohase kaitse geograafiline ulatus on suur. ELi ühinemisest tulenev parem rahvusvaheliste geograafiliste tähiste kaitse peaks konsolideerima ja laiendama geograafiliste tähiste positiivset mõju kaasavale majanduskasvule ja tööhõivele suure lisandväärtusega põllumajandustootmises, kauba- ja investeerimisvoogudele, ettevõtete, eriti VKEde konkurentsivõimele, samuti siseturu ja konkurentsi

toimimisele ning intellektuaalomandi õigustele. Põllumajandustootjate ja toiduainete tootjate intellektuaalomandi õigused nende toodetud ja geograafiliste tähistega kaitstud toodete puhul on haavatavad ära kasutamise ja kahjude ees, eeskätt üleilmsetel turgudel. ELi ühinemine Lissaboni süsteemiga aitaks maapiirkondade sidusrühmadel kaitsta üleilmset tasandil seda, mis on väärtuslik kohalikul tasandil, tasakaalustades seega tavapärast üleilmastumise suundumust ühtsete kaubandusstandardite suunas ja põllumajandustoodete hindade langust. Praeguse poliitilise ja majandusliku ebakindluse taustal oleks see nähtav tõendus maakogukonnale, et EL tegutseb selle nimel, et kaitsta ja esindada nende huve kogu maailmas. Kuna Genfi redaktsioon vastab üldjoontes põllumajanduslike toodete geograafiliste tähiste kaitset käsitlevatele ELi õigusaktidele, ei eeldata, et ELi ühinemine sellega nõuaks kõnealuste õigusaktide kohandamist märkimisväärselt.

Halduslikust aspektist on Genfi redaktsiooniga ette nähtud ühtne eeskirjade kogum kaitse saamiseks kõigis liikmesriikides ning seega on see lihtsam ja tõhusam mehhanism, võrreldes praeguse ELi tavaga käsitleda mitmesuguseid kohalike menetlusi kahepoolsete kokkulepetega. Kaubanduspoliitika mõttes näitab see ELi vastutavat juhtrolli mitmepoolsete suhete edendamisel. ELi ühinemine ei tähenda täiendavaid kulusid ega tekita praeguse olukorraga võrreldes täiendavat halduskoormust ELi ettevõtjatele ega ELi liikmesriikidele, kes soovivad oma geograafilisi tähiseid Lissaboni süsteemis kaitsta. Tegelikult eeldatakse isegi kõnealuste halduskulude ja -koormuse vähenemist.

Ettevõtjate jaoks ei tähenda ELi ühinemine Genfi redaktsiooniga täiendavaid kohandusi, nõuete täitmisega seotud kulusid või üleminekukululusid või suuremat halduskoormust, välja arvatud võimalikud üksikud registreerimisõivud, mida Lissaboni liikmed kohaldavad, kuid mis vähenevad rahvusvahelise menetlusega säästetud summa võrra.

Genfi redaktsioon võimaldab ELi sellega ühineda koos oma liikmesriikidega. Võttes siiski arvesse ELi ühtset ja ammendavat süsteemi põllumajandustoodete geograafilise tähise kaitseks, tuleks päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid, mille kaitset taotletakse seitsmes ELi liikmesriigis Lissaboni süsteemis (praegu ligikaudu 800) ja mis on kaitsekõlblikud ELi õigusnormide kohaselt, edaspidi kaitsta üksnes ELi õigusnormidega, mitte enam riiklike õigusaktidega. Sama kehtib ka Lissaboni Liidu liikmeteks olevate kolmandate riikide geograafiliste tähiste kaitse suhtes ning nende esitatud kaitsetaotluste suhtes. Seepärast tähendab ELi ühinemine Lissaboni süsteemiga väiksemat halduskoormust.

Kui EL on ühinenud, on võimalus viidata eelkõige Lissaboni süsteemile, selle asemel et üksikasjalikult geograafiliste tähiste kahepoolse kaitse üle läbi rääkida. See oleks kooskõlas intellektuaalomandiõiguste valdkonna tavaga, mille kohaselt kutsub EL oma partnereid üles ühinema intellektuaalomandiõigusi käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega (nt Berni konventsioon autoriõiguse kohta ja Madridi protokoll kaubamärkide kohta) ning neid järgima ega loo eri ettevõtjate vahel võrgustikku, mis võib tekitada sidusrühmades segadust.

ELi ühinemine Lissaboni süsteemiga peaks tõenäoliselt motiveerima järjest rohkem kolmandaid riike sellega ühinema, kuna see tagaks neile kaitse kättesaadavuse kogu Lissaboni Liidu raames ning võimaldaks tõhusamat menetlust üksikute geograafiliste tähiste registreerimiseks, kui nende süsteem vastab ELi süsteemile.

ELi ühinemisel võib eelkõige olla positiivne mõju arenguriikidele, kes kaaluvad Genfi redaktsiooniga ühinemist, kuna nende geograafilised tähised saaksid Lissaboni süsteemi kaudu kaitse ELis. 17 liikmega Aafrika Intellektuaalomandi Organisatsiooni (OAPI) huvi ühineda Lissaboni süsteemiga on teostatav ja tõendab geograafiliste

tähiste atraktiivsust arenguriikide põllumajandustootjate õiguste ja traditsioonilise väärtuse kaitsel.

Võimalike puudustena nähakse järgmist: seni on Lissaboni süsteemil piiratud arv liikmeid, WTOs võib edusamme seoses geograafiliste tähistega olla veelgi raskem saavutada; mõne ELi liikmesriigi skeptitsism ELi ühinemise suhtes ja ebakindlus finantsmõjude suhtes. Genfi redaktsiooniga ajakohastatud süsteem peaks olema võimalikele uutele liikmetele ka atraktiivsem; WIPO edusammudel võivad olla positiivsed tagajärjed geograafiliste tähistele üle peetavatele läbirääkimistele WTOs, luues sobivad sünergiad ja tuues läbivaadatud Lissaboni kokkuleppe WTO protsessile lähemale. ELi liikmesriigid, kellel on reservatsioonid Lissaboni kokkuleppe suhtes, ei pea ühinema; ning Lissaboni liikmed on teinud jõupingutusi, et tagada Lissaboni süsteemi rahaline jätkusuutlikkus.

Kokkuvõttes kaaluvad Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga ühinemisest tulenevad eelised ELi jaoks üles selle puudused. Selleks et EL saaks Lissaboni süsteemiga ühineda, peab komisjon valmistama ette ettepaneku õigusaktide kohta, mida on vaja ELi ühinemiseks Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga ja selle rakendamiseks.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Liidu ühinemine Lissaboni Liidus Genfi redaktsiooniga aitab järgida Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 lõiget 2, milles sätestatakse, et intellektuaalomandit kaitstakse.

4. MÕJU EELARVELE

Vt lisatud finantsselgitus.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ei kohaldata

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu ühinemise kohta päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 207 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Päritolunimetuste kaitset ja nende rahvusvahelist registreerimist käsitlev 31. oktoobri 1958. aasta Lissaboni kokkuleppega¹ (edaspidi „Lissaboni kokkulepe“) loodi eriliit tööstusomandi kaitse liidu raames, mis asutati Pariisis 20. märtsil 1883 allkirjastatud tööstusomandi kaitse konventsiooniga (edasipidi „Pariisi konventsioon“). Lissaboni kokkuleppe kohaselt kohustuvad kokkuleppeosalised kaitsma oma territooriumil eriliidu teiste riikide toodete päritolunimetusi, mida tunnustatakse ja kaitstakse päritolunimetustena päritoluriigis ning mis on registreeritud Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni rahvusvahelises büroos, välja arvatud juhul, kui kõnealused kokkuleppeosalised teatavad ühe aasta jooksul registreeringu taotluse esitamisest, et nad ei saa sellist kaitset tagada.
- (2) Seitse liikmesriiki on Lissaboni kokkuleppe osalised, nimelt Bulgaaria (alates 1975), Tšehhi Vabariik (alates 1993), Slovakkia (alates 1993), Prantsusmaa (alates 1966), Ungari (alates 1967), Itaalia (alates 1968) ja Portugal (alates 1966). Liidu kolm liikmesriiki (Kreeka, Rumeenia ja Hispaania) on kokkuleppele alla kirjutanud, kuid ei ole seda ratifitseerinud. Liit ise ei ole Lissaboni kokkuleppe osaline, kuna kokkuleppe kohaselt saavad sellega ühineda üksnes riigid.
- (3) 20. mail 2015 võeti vastu päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsioon² (edaspidi „Genfi redaktsioon“), millega vaadati läbi Lissaboni kokkulepe. Eeskätt laiendatakse Genfi redaktsiooniga eriliidu kohaldamisala, et laiendada toodete päritolunimetuste kaitset kõigile geograafilistele tähistele Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu tähenduses. Genfi redaktsioon on vastavuses kõnealuse lepinguga ja põllumajandustoodete geograafiliste tähiste kaitset käsitlevate asjaomaste liidu õigusaktidega ning selle kohaselt võivad kokkuleppeosalisteks saada ka rahvusvahelised organisatsioonid.

¹ http://www.wipo.int/export/sites/www/lisbon/en/legal_texts/lisbon_agreement.pdf

² http://www.wipo.int/edocs/lexdocs/treaties/en/lisbon/trt_lisbon_009en.pdf

- (4) Liidul on Genfi redaktsiooniga hõlmatud valdkondades ainupädevus. Seda kinnitati Euroopa Liidu Kohtu 25. oktoobri 2017. aasta otsusega kohtuasjas C-389/15³, milles sedastati, et Lissaboni kokkuleppe läbivaadatud eelnõu, mis seejärel võeti vastu Genfi redaktsioonina, on peamiselt mõeldud hõlbustama ja reguleerima liidu ja kolmandate riikide vahelist kaubavahetust ning sellel on kaubavahetusele otsene ja vahetu mõju. Seepärast kuulus Genfi redaktsiooni üle läbirääkimiste pidamine liidu ainupädevusse, mis on antud liidule Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 lõikega 1, kuna tegemist oli kõnealuse lepingu artikli 207 lõikes 1 nimetatud ühise kaubanduspoliitika valdkonnaga, eelkõige seoses intellektuaalomandi kaubandusaspektidega.
- (5) Teatavate põllumajandustoodete osas on liit kehtestanud ühtse ja ammendava süsteemi geograafilise tähise kaitseks: veinid (1970), piiritusjoogid (1989), aromatiseeritud veinid (1991) ning muud põllumajandustooted ja toiduained (1992). Lähtudes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 3 kohasest ainupädevusest, ei tohiks liikmesriikidel olla riiklikke kaitsesüsteeme, mille alusel kaitstakse kolmandatest riikidest eriliidu liikmete põllumajandustoodete päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid. Kui liit ei ole Genfi redaktsiooni osaline, ei saa ta taotleda liidus registreeritud põllumajandustoodete päritolunimetustele ja geograafilistele tähistele kaitset eriliidu raames ega kaitsta kolmandatest riikidest liikmete päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid liidus kehtestatud kaitsesüsteemiga.
- (6) Selleks et liit saaks nõuetekohaselt teostada oma ainupädevust Genfi redaktsiooniga hõlmatud valdkondades ja täita oma ülesandeid põllumajandustoodete päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste ulatusliku kaitsesüsteemi kontekstis, peaks liit saama Genfi redaktsiooni osaliseks.
- (7) Liidu ühinemine Genfi redaktsiooniga on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 lõikega 2, milles sätestatakse, et intellektuaalomandi tuleb kaitsta.
- (8) Seepärast peaks Euroopa Liit ühinema Genfi redaktsiooniga.
- (9) Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikele 1 peaks eriliidus liitu esindama komisjon,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Kiidetakse heaks Euroopa Liidu ühinemine päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga (edaspidi „Genfi redaktsioon“).

Genfi redaktsiooni tekst lisatakse käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Nõukogu eesistuja nimetab isiku, kes on volitatud Euroopa Liidu nimel osalema Genfi redaktsiooni artikli 28 lõike 2 punktiga ii ette nähtud ühinemiskirja hoiuleandmises, et väljendada Euroopa Liidu nõusolekut end Genfi redaktsiooniga siduda.

Artikkel 3

³ Euroopa Kohtu 25. oktoobri 2017. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. nõukogu, C-389/15, ECLI:EU:C:2017:798 [punktid 45 ff].

Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikele 1 peab eriliidus liitu esindama komisjon. Komisjon esitab liidu nimel kõik Genfi redaktsiooni kohaselt vajalikud teated.

Eelkõige on komisjon Genfi redaktsiooni artiklis 3 osutatud pädevaks asutuseks ning vastutab Genfi redaktsiooni haldamise eest liidu territooriumil ja teabevahetuse eest Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni rahvusvahelise bürooga vastavalt Genfi redaktsioonile ning Lissaboni kokkuleppe ja selle Genfi redaktsiooni kohastele ühiseeskirjadele (edaspidi „ühiseeskirjad“)⁴.

Artikkel 4

Genfi redaktsiooni artikli 29 lõike 4 kohaselt täpsustatakse ühinemiskirjale lisatud deklaratsioonis Genfi redaktsiooni artikli 15 lõikes 1 osutatud tähtaja ja artiklis 17 osutatud ajavahemike pikendamine ühe aasta võrra vastavalt ühiseeskirjades selle kohta sätestatud menetlustele.

Vastavalt ühiseeskirjade eeskirja 5 punkti 3 alapunktile a täpsustatakse Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni peadirektorile esitatavas ja ühinemiskirjale lisatud teates nõue, et registreeritud päritolunimetuse või geograafilise tähise kaitseks liidu territooriumil tuleb taotluses lisaks ühiseeskirjade eeskirja 5 lõikes 2 sätestatud kohustuslikule sisule märkida päritolunimetuse puhul andmed toote kvaliteedi või omaduste ja toote seose kohta geograafilise tootmispiirkonna geograafilise keskkonnaga ning geograafilise tähise puhul andmed toote kvaliteedi, maine või muu omaduse ja toote seose kohta geograafilise päritoluga.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub [...].

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

⁴ Lissaboni kokkuleppe ja selle Genfi redaktsiooni ühiseeskirjad, nagu on vastu võtnud Lissaboni Liidu assamblee 11. oktoobril 2017, http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=376416, Dokument WIPO A/57/11, 11. oktoober 2017

FINANTSSELGITUS

FINANTSSELGITUS		FS/18/YG/mh XXX agri.ddg2..XXX 6.221.2018.1 KUUPÄEV: 5.3.2018	
1. EELARVERUBRIIK: 05 06 01		ASSIGNEERINGUD: 7,228 miljonit eurot	
2. PEALKIRI: Ettepanek: Nõukogu otsus Euroopa Liidu ühinemise kohta päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid käsitleva Lissaboni kokkuleppe Genfi redaktsiooniga			
3. ÕIGUSLIK ALUS: Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 207 ja artikli 218 lõige 6.			
4. EESMÄRGID: Käesoleva nõukogu otsuse ettepanekuga taotleb komisjon nõukogult luba Euroopa Liidu ühinemiseks Genfi redaktsiooniga.			
5. FINANTSMÕJU	12KUULINE PERIOOD (miljonites eurodes)	JOOKSEV EELARVEAAST A 2018 (miljonites eurodes)	JÄRGMINE EELARVEAASTA 2019 (miljonites eurodes)
5.0 KULUD – ELi EELARVEST MAKSTAVAD (TOETUSED/SEKKUMISED) – RIIGIASUTUSED – MUUD	–	1,0 1,0 – –	1,0 (hinnanguliselt)
5.1 TULUD – ELi OMAVAHENDID (LÕIVUD/TOLLIMAKSUD) – RIIGISISESED			
	2020	2021	2022
5.0.1 KAVANDATUD KULUD			
5.1.1 KAVANDATUD TULUD			
5.2 ARVUTAMISMEETOD: praeguses etapis ei ole kindlaks määratud			
6.0 KAS PROJEKTI SAAB RAHASTADA JOOKSVA EELARVE ASJAOMASES PEATÜKIS KIRJENDATUD ASSIGNEERINGUTEST?		JAH EI	
6.1 KAS PROJEKTI SAAB RAHASTADA ASSIGNEERINGUTE ÜMBERPAIGUTAMISEGA JOOKSVA EELARVE PEATÜKKIDE VAHEL?		JAH EI	
6.2 KAS ON VAJA LISAEELARVET?		JAH EI	
6.3 KAS TULEVASTESSE EELARVETESSE ON VAJA KIRJENDADA ASSIGNEERINGUID?		JAH EI	
MÄRKUSED: Lõivud maksab liikmesriik, kust päritolunimetus või geograafiline tähis on pärit. Siiski võib liit teha erissemakse vastavalt Genfi redaktsiooni artikli 24 lõike 2 punktile v liidu aastaeelarves selleks otstarbeks ettenähtud vahendite raames. 2018. aastal eraldati eelarverele 05 06 01 selleks otstarbeks üks miljon eurot.			